

ТРИ СТУПЕНІ ВІДПРИКМЕТНИКОВОЇ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ

(на матеріалі роману М.Вінграновського «Северин Наливайко»)

У статті системно описано три ступені відприкметникової вербалізації: синтаксичний, морфологічний і семантичний. Теоретичні положення послідовно підтверджено широким фактичним матеріалом, дібраним із роману М.Вінграновського «Северин Наливайко».

Ключові слова: транспозиція, вербалізація, відприкметникова синтаксична вербалізація, відприкметникова морфологічна вербалізація, відприкметникова семантична вербалізація.

Вивчення відприкметникової вербалізації здійснюємо з урахуванням синтаксичного, морфологічного і семантичного мовних рівнів. За такої умови транспозиція тлумачиться як триступеневий перехід у системі частин мови, що реалізується синтаксично, морфологічно і семантично¹. Такий підхід до тлумачення транспозиції в українській мовознавчій науці був започаткований І. Вихованцем [1, 19-23; 2, 26-28]. У сучасній українській літературній мові перехід прикметника у сферу дієслова являє собою триступеневий процес, який реалізується на синтаксичному, морфологічному та семантичному мовних рівнях. Розгляд переходу прикметника в дієслівний простір доцільно розпочинати з синтаксичного ступеня. Синтаксичний ступінь відприкметникової вербалізації являє собою початкову площину, яка характеризується великою позиційною рухливістю слів та їхнім семантико-синтаксичним варіюванням. Зміна первинної, означальної, формально-синтаксичної позиції прикметників на вторинну, присудкову, засвідчує їхнє переміщення із власне-прикметникового у власне-дієслівне функціонування та сигналізує про визначальну роль синтаксичних чинників у визначенні частиномовної належності слів. Актуальність нашого дослідження зумовлена відсутністю єдиного погляду на проблему міжчастиномовних переходів, а

¹ Пор. традиційний погляд, згідно з яким розрізняють два ступені транспозиції: 1) неповна, або синтаксична, за якої змінюється тільки синтаксична позиція вихідної одиниці без зміни її морфологічної належності до відповідної частини мови; 2) повна, або морфологічна, за якої утворюється слово іншої частини мови [4, 519].

також відсутністю в українській лінгвістиці спеціальних праць, присвячених системному аналізу відприкметникової вербалізації на конкретному фактичному матеріалі. Завдання нашої статті вбачаємо в тому, щоб визначити ступені відприкметникової вербалізації; описати відприкметникову синтаксичну вербалізацію; охарактеризувати відприкметникову морфологічну вербалізацію; виявити і висвітлити особливості відприкметникової семантичної вербалізації на тлі морфологічної; теоретичні положення послідовно підтвердити широким фактичним матеріалом, дібраним із роману «Северин Наливайко» М. Вінграновського.

У формально-синтаксичній структурі речення синтаксичний перехід прикметника в дієслівну сферу реалізується аналітично. Прикметникова форма, поєднуючись з морфемою-зв'язкою *бути*, рідше з іншими напівзв'язками типу *ставати (стати), здаватися (здатися), виявлятися (виявитися), лишатися (лишитися)* і под., набуває синтаксичного статусу дієслова. На думку Л. Теньєра, саме наявність допоміжного субстантивного дієслова (у нашому розумінні – аналітичної синтаксичної морфемі-зв'язки) дає можливість використати в ролі предиката прикметник, який більше нічим не відрізняється від прикметника в функції атрибута [5, 173]. Аналітична синтаксична морфема-зв'язка *бути* та предикативно вжитий прикметник утворюють роз'єднане ядро, в якому граматичну функцію виконує дієслівна зв'язка, а семантичну – прикметник. Морфемі-зв'язки як своєрідні дієслівні транспозитори закріплюють притаманні дієслову парадигматичні характеристики, зокрема категорії часу, способу та особи, зрідка – виду, нейтралізують визначальну для прикметника категорію відмінка, а також модифікують категорії числа й роду, напр.: *Запоріжжя ще **молоде!** (175)²; ...твоя справа є **невеличка** ... (205); Наливайко затерп: у запорожців **була якась нова, не відома** йому зброя (72); ... як **татари будуть такі розумні**, то ми їм **повідриваємо** голови ... (157); – **Лишайтеся тут й будьте** за нас*

² Вінграновський М. С. Вибрані твори: У 3 т. – Т. 2: Северин Наливайко: Роман / Вступна стаття І. Дзюби. – Тернопіль: Богдан, 2004. – 400 с. (далі покликання на це видання лише із зазначенням сторінки).

спокійні, – погасив Свічку князь (170); Сніги й небо злилися в одне, й *видавалось незрозумілим*, по чому військо йде – по небу чи по землі?(62); Зима того року *видалася глибока* (15).

У предикативній позиції прикметники мають здатність уживатися у двох відмінкових формах – формі називного та формі орудного відмінків, пор.: Є жінки *білі*, як молоко (100); Вони *були такі чорні*, що ніби повилазили з горянського лісового болота і не встигли обсохнути (180); При землі туман *був густіший*, ніби хто з молочаїв душив молоко і розливав по табору (189) і ... *Острог в його очах став на один колір, зробився туманно-молочним* ... (48); Та поміж усіх принцесиних клічів один *був справжнішим* ...(124); ... обличчя Газі-Гірея *видавалося на подушці спокійним* ... (263). Наведені приклади сигналізують про порушення узгодження між взаємопов'язаними головними членами речення – іменником-підметом і прикметником-присудком.

Набуваючи парадигматичних параметрів дієслова, дієслівний транспозит відповідно закріплює його синтагматичні характеристики, які насамперед стосуються валентних спроможностей та сполучувальних можливостей у структурі речення, напр.: (Жінки) *лишилися вірними* (душею і тілом) своїм чоловікам до гробу ... (375); Так вона й ... *була* (формою) *схожа* на льодову, облиту замерзлим місячним сяйвом бурульку ... (44); Надворі, певне, туман, через те й чоботи *повні* туману ... (189); (Гусари) *варті* іншої тисячі (45); ... золота ханська пайза на шиї в Данила *була*, видно, й справді йому *важка*, бо шия якось незручно вигнута (51); І чи сльози *були завеликі*, чи *замале* для них *було* горло ... (192); (Ніс) лише *тонкий* у переніссі ... (356); ... *кіль* *молодий та здоровий* (40); Северинові очі *були тихо-спокійні* ... (167).

Вербалізація прикметника звичайно представлена синтаксичним ступенем його переходу. Будь-який прикметник, що вживається у присудковій позиції зазнає синтаксичного переходу в дієслівну сферу. Хоча є всі підстави стверджувати, що синтаксична вербалізація більшою мірою

стосується прикметників – виразників власне-ознаки. Відприкметникова синтаксична вербалізація закріплена семантико-синтаксичною валентністю, обсяг якої не можна визначити суто теоретично для всіх предикатів якості загалом. Після детального вивчення прикметникових предикатів робимо висновок, що прикметники, для яких присудкове вживання є первинним характеризуються збільшенням валентного потенціалу, котрий не виходить поза межі трьох залежних семантико-синтаксичних позицій: лівобічної позиції суб'єкта якості та двох правобічних позицій – об'єкта якості та адресата якості або лівобічної позиції суб'єкта якості та двох правобічних позицій об'єкта якості, останні у свою чергу диференціюється на власне-об'єкт та об'єкт із семантикою обмеження. Проте такий набір залежних іменникових компонентів властивий лише незначній частині прикметникових предикатів. В аналізованому романі реченнєві конструкції з тривалентними предикатами якості трапляються зрідка, напр.: *Дід Максим (виглядом) став схожий на джмеля (28); ... князь Острозький, чи не єдиний з усіх князів-українців, що (душею) лишилися вірними православ'ю та українській справі ... (204); (Половчани) вдячні йому за це (296)*. У тексті роману вживаються реченнєві конструкції з предикати якості, що здатні сполучатися з двома залежними компонентами: лівобічним суб'єктним і правобічним об'єктним, останній у свою чергу розподіляється на три різновиди: власне-об'єктний, об'єктний із семантикою обмеження та об'єктний із семантикою уточнення, напр.: *Наливайкові потрібні були зброя і коні (12); Їхня жменька варта не те, що ваших тисяч, а й усіх ваших гармат і шабель, узятих гамузом!.. (195); ... він ... у походах обачний, меткий на думку (28); (Ханський писар) прудкенький на ноги та веселий на очі (278); Застарий я став для образ ... (195); Золота ж корона короля була для його голови замалою та затісною ... (51)*. Проте, як засвідчує аналізований фактичний матеріал, найбільшого поширення набули реченнєві конструкції з одновалентними прикметниковими предикатами, які відкривають одну залежну лівобічну семантико-синтаксичну позицію –

суб'єкта, напр.: *Князь Василь був іще ловкий ... (175); Усі наливайківці були чомусь мокрі, наче їх обливав дощ (63); ... запорожці, з якими він мав справу сьогодні, були не такі вже й молоді (78); ... чому вони такі малесенькі?.. (120);... вони, як оті камінчики, були тверді та холодні (168); Ікона була нова (358).*

Позиційне закріплення прикметників у присудкової функції зумовлює наступний ступінь відприкметникової вербалізації – морфологічний. Він є вищим порівняно з синтаксичним як початковим ступенем переходу прикметника у дієслівний простір. Вихідною одиницею для морфологічного ступеня переходу прикметника в сферу дієслова служить синтаксична форма «аналітична синтаксична морфема-зв'язка + предикатний прикметник», яка, закріплюючись у дієслівній позиції, морфологізується, тобто набуває граматичної процесуальності і відповідно дієслівних граматичних категорій – насамперед часу, способу і виду, – модифікуючи при цьому вихідну семантику якісного стану. Роль дієслівних зв'язок у цих випадках найчастіше виконують аналітичні синтаксичні напівморфеми *ставати (стати), робитися (зробитися)*, які поєднуються з предикативно вжитим прикметником, напр.: *Від неба й води козацькі і кінські голови ... робилися зеленими і голубими (167) (→ зеленіли і голубіли); ... голена Оливчина голова зробилася аж наче круглішою (218) (→ покруглішала); Темна тиша ... стала такою ж синьою (→ посиніла), як і Наливайкове в ній чорнило (237) ; Навіть сірі гілки тополь, здавалося, стали іще рівніші, тонші, тихіші (73) (→ порівнішали, потоншали, потихшали).* Як бачимо, якісні прикметники є дериваційною базою двох різновидів дієслів: 1) дієслів, що утворилися від нейтральних щодо ступенів порівняння форм 2) дієслів, які сформувалися на основі прикметникових компаративних форм.

Досліджуваний фактичний матеріал засвідчує: перший різновид морфологічних дієслів досить активно поповнюється за рахунок якісних прикметників на позначення зовнішніх ознак людей, їхніх фізичних властивостей, емоційно-психічного стану, вдачі, інтелектуальних

спроможностей, віку, матеріального достатку, фізичних та структурних властивостей предметів, їхніх ціннісних характеристик, параметричних величин, смакових особливостей, а також ознак, що сприймаються органами чуття і под., напр.: *Наливайко прояснів і голос його піднявся* (162); *Князь Василь згорбився і посивів* (59); *Януш зблід: сніжок на льодку – для кавалерії крах, погибель* (63); *Від раптової снігової білизни вони всі, як і кажани, на якусь мить посліпли і, не бачачи один одного, закрутилися на місці...* (80); *Шийка ... відразу ж поскаженів і ніби враз пожирів ...* (157); *У Пу посмутнів ...* (208); *Яків Шийка біля тих паличок аж спітнів...* (98); *Від люті й ненависті Ясельський змокрів ...* (102); – *Отоді вже розбагатіємо і заживемо!* (266); *І тут чи то Дністер ураз обмілів, чи козаки раптово попідростали...* (160); *Оливчині очі синьо похолоділи...* (217); *І глянь, Семене, чи не відсирів у бочках з туману порох. Бо як підсирів, то підсушіть* (210); *Від таких жбурових слів Куріпочка змалів іще більше* (93); *Вони враз перестали іржати в поніміли ...* (156). Проте найбільшою продуктивністю характеризуються дієслівні морфологічні транспозити, які утворилися від якісних прикметників на позначення кольору, загальної кольорової структури, напр.: *А глянь-но, Кириле, чи не побіліло у мене вухо, бо я його щось не чую?* (17); *Розрум'янені Янушеві щоки позеленіли ...* (62); *Молодиці в туманних його очах ураз побіліли, опросталися, лишилися без одежі...*(48); *Виходу не було: доки не потемніло, треба ризикувати* (64); *... сірі, булані, вороні та гніді татарські бахмати враз посиніли, задихаючись, і звели очі до неба* (167); *Віспяні ямки на лиці Шостака почервоніли* (348). Цей різновид морфологічних дієслів у сучасній українській літературній мові твориться переважно за допомогою суфіксів **-і-** та **-ну-**, причому більшу продуктивність виявляє суфікс **-і-**: *Під білим місяцем Наливайко почорнів наче десь зі споду* (80); – *Каша ж синіє! Уже посиніла!* (224); *Вуха йому в темені почервоніли* (107); *Вояки зрозуміли Якова, видно, по-своєму, бо тоненькими пташиними голосками перекинулися між собою і поніміли знову* (91); *Очі його посмутніли ... Посмутніла й сотня* (93); – *А все ж? –*

*Наливайко подивився на Якова так, що той **прохолов** відразу (157); ... цієї миті снилось йому, що він **здичавів**, знову став диким ... (212).*

У семантико-синтаксичній структурі речення морфологічні дієслова звичайно характеризуються такими ж валентними потенціями, що й синтаксичні дієслова, пор.: ... він аж **посинів** (102) і він аж **став синій**; Паша **побілів** (286) і Паша став білим; Наливайко бачив, як його військо ураз до нього **похолоділо, почувжіло** йому ... (163) і Наливайко бачив, як його військо ураз до нього **стало холодним, чужим** йому. Для дієслівних синтаксичних і морфологічних транспозитів типовим є поєднання з одним залежним субстанційним компонентом – суб'єктивним і лише зрідка – з двома залежними іменниковими елементами – суб'єктивним та об'єктивним.

Морфологічний ступінь переходу властивий також перехідному розрядові відносно-якісних прикметників, пор.: ... всі гусари, драгуни, ополченці **поробилися скляні** і стали дзвеніти (62) і всі гусари, драгуни, ополченці **поскляніли** і стали дзвеніти; ... права рука ... **зробилася дерев'яною** і не вигиналася (63) і права рука **задерев'яніла** і не вигиналася; Татари **стали кам'яними** і Татари ... **покам'яніли** (198).

Другий різновид дієслівних морфологічних транспозитів формується на основі прикметникових форм вищого ступеня порівняння. Здатність до утворення морфологічних дієслів виявляють прикметники, які передають вищий ступінь порівняння синтетично, за допомогою синтетичних словотворчих афіксів **-іш-**, **-ш-**, або аналітично, за допомогою аналітичної синтаксичної морфеми **більш**. Морфологічні дієслова на позначення ознаки в більшому ступені її вияву утворюються від прикметникових компаративів за допомогою суфікса **-а-**: Від побаченої живої Наливайкової ноги Месія **повеселішав**: цар його не попав! (220); Його ще вогкі від морозу очі враз **посухішали** й узялися темним вогнем (34); Очі їхні **посмілівішали**, в зіницях з'явився срібний місячний блиск ... (102); Оливчині очі ... **потвердішали**, стали, як синій сніг (217); Кругле та гладеньке, мов копито молодого коня, обличчя Газі-Гірея ... **посуворішало** ... (243); Легкі в бою, тепер, після бою,

шаблі поважчали і потягли руки донизу (86); Шийка набрав повітря і рот його покруглішав, став під вусами темним яблуком (158); Перед Січчю Дніпро помілішав (248); Курява ближчала та розбухала (228); Сніги під очима поважчали (355).

Зазначаємо, що морфологічні дієслова у семантико-синтаксичній структурі речення наділені меншими валентними спроможностями, ніж вихідні ступеньовані прикметники. Якщо прикметниковий компаратив у семантико-синтаксичній структурі речення функціонує як двовалентний предикат якості-відношення, що вимагає два залежні іменникові компоненти – суб'єктний та об'єктний, то морфологічні дієслівні кореляти реалізують свої валентні спроможності лише через один залежний субстанційний компонент – суб'єктний, пор.: ... *волосини на підборідді зробилися біліші від снігу (339); Волосини на підборідді зробилися біліші; Волосини на підборідді побілішали.*

Семантичний ступінь кваліфікуємо як завершальний у відприкметниковій вербалізації. Відразу ж зауважимо, що здатність до семантичних змін виявляють не всі прикметники, які зазнали дієслівної синтаксичної та морфологічної транспозиції, а лише незначна їхня частина. Особливістю семантичної транспозиції є явно не виражена перехідність від морфологізованої до семантичної стадії перетворень, яка виявляється в тому, що на основі первинних значень морфологізованих похідних дієслів виникають їхні вторинні, похідні, значення. Відприкметникова семантична вербалізація насамперед властива дієслівним морфологічним транспозитам, що позначають процесуальні зміни кольорової гами: **багріти** (поет.), **багровіти**, **багряніти**, **біліти**, **жовтіти**, **зеленіти**, **рожевіти**, **рудіти**, **світліти**, **сивіти**, **сизіти**, **синіти**, **сіріти**, **темніти**, **червоніти**, **чорніти** тощо. Основні значення цих дієслів «ставати, робитися багряним, багровим, білим, жовтим, зеленим і т. д.» стали вихідними для вторинних (більш дієслівних) значень «виділятися певним кольором», «виднітися». Диференціація морфологічного і семантичного ступенів переходу прикметника у сферу дієслова можлива

лише в контексті, пор.: – *Та Петро не тікав, а стояв і білів – не білів, а мерх (137) і За просікою тьмяно білів монастирський мур (121); Наливайко і віслук обернулись: на кручі білів євнух.*

Як засвідчує текст роману, в аналізованих реченневих конструкціях досить широко представлена відприкметникова семантична вербалізація: *Гусари пустили в хід піки, й на сірім снігу зачорніли козацькі шапки (66); ... всі чотири тисячі козаків вже золотіли, голубіли та зеленіли за дніпровською серединою (167); Петро темнів під ним, довгорукий і довгоногий, топтати його не так було й легко ... (108); ... на верству вздовж по березі сіріли чоботи й постолі, сіряки, гуні, маринарки й кобеняки, штани й сорочки(143); ... на неошкурених ніжках біліла акацієва лава. На лаві біліли недописаний аркуш паперу, гусяче перо і синіла з чорнилом пляшечка (180); А перед полковниками, сотниками, козаками та гостями на тому місці, де щойно горбатів Месія й жовтіли китайці, повилазили з ямок земляні малесенькі жабки-ропушки ... (194); Під ногами чорніла земля, а над туманом досинювало небо (274); Тулумбаси зашаленіли (289); ... зв'язані реміняччям кілька литавр кругліли навкруг Шаули, як острови (168).*

У художньому творі неодноразово знаходимо реченневі конструкції з дієслівними семантичними транспозитами типу **бородатіти, волохатіти, горбатіти, пузатіти** і под., напр.: ... *над ним білими хмарами горбатіло небо (153); ... на лаві пузатів глек (187); ... під кошмою і шубою бородатіла сонна князева голова (191); Двоє двопалих уже стовбурчилися в новій одежі – їхні горби, шиї, і ноги волохатіли на базарі над козаками ... (345); На спинах озброєних горбатіли клумаки (262).* Основу цих дієслів формують прикметники складнішої семантичної природи, які подібно до відносних прикметників утворені від іменників із конкретним значенням, проте їхні суфікси, крім граматичної функції, мають лексико-семантичне навантаження і передають власне-ознаку. У граматичній структурі сучасної української мови такі відприкметникові дієслова – нетипове явище.

Дієслівні семантичні транспозити найчастіше поєднуються з одним залежним лівобічним компонентом – суб'єктивним, напр.: *Та дивна пісня стояла від нього ліворуч, де **зеленіла** тахта паши (267);... за поручнями і за проваллям **темніли** Дніпро і море (267);... **сірів** у два ряди вже зладнений у дальшу дорогу поїзд пана Ясельського з каретою і шарабанами посередині (97); ... **поколупане** вісною Шостакові обличчя тьмяно **золотіло** під місяцем, як бджолині соти (70).* За певних контекстних умов указані дієслова поряд із лівобічною позицією суб'єкта відкривають правобічну позицію об'єкта, щоправда, остання має факультативний вияв, напр.: ... *за вутлими плечима аги Аббас **червонів** бровами і бородою (267); ... **днищами** догори **біліло** троє нових насмолених чайок (254); Очаківським туркам бити по чайках заважала власна огрядна галера, під якою вже **біліли** зубами запорожці (245). (Свічечка) **синів** кунтушем у сідлі (198); За віськом – біля намету – халявами догори **чорніли** Наливайкові чоботи (180); ... **зіщулено** й **одинок** він **білів** своїм шовковим до п'ят **халатом**, **жовтів** лисим **черепом** і **втира**в Яковою шапкою свої важкі гарбузові щоки ... (155);... **церква** ... **золотіла** хрестом над усіма ними (394).*

У поетичній мові М. Вінграновського трапляються реченнєві конструкції з відприкметниковими дієсловами, семантика яких у певному контексті модифікується, напр.: *Степан, бачу, **почорнів** кожухом за корчму, а я жупаном – до замкової стіни (344); Четверо **гостроверхих** китайських воїнів **піджовтіли** халатами до Месії і **схрестили** над головами піки (205);(Козаки) **зарясніли** потилицями туди (255); Ясельський **білів** прямо на віз, де **принишкли** Шостак із Тимошем (326); (Негритьянки) **пошпурили** цебрами за казани у воїнів і кашоварів і зі своїм криком та плачем **почорніли** до шарабанів (217).* Як бачимо, у похідних дієслів на семантику процесу виразно нашаровується значення дії та локативності, що зумовлює зростання їхнього валентного потенціалу. У правобічній позиції таких предикатів поряд із об'єктивним компонентом набув поширення локативний елемент, який звичайно функціонує при предикатах дії та локативності. В аналізованих

конструкціях також знаходимо відприкметникові дієслова, в яких на семантику процесу нашаровується значення власне-локативності, напр.: *(Хабіджа) прочорніла очима в Аслана недовго, бо він спродав її польському послові ... (213); На тім березі біля мосту в затінку верб кожен при своїх сотнях темніли на конях Лобода і Наливайко (389)*. Реченнєві конструкції з відприкметниковими дієсловами, семантика яких зазнає модифікацій, становлять граматичну специфіку ідіолекту М. Вінграновського. Вони засвідчують особливості індивідуального світосприйняття письменника, психологію його мовотворчості, зумовлюють витворення своєрідного мовного світу.

Семантична вербалізація характерна і для відприкметникових дієслів, які виникли внаслідок поєднання дієслівно-прикметникових сполук типу *робити (зробити) білим → білити (побілити), робити (зробити) чистим → чистити (почистити), робити (зробити) холодним → холодити (захолодити)* тощо. Похідні слова набули семантики дії на відміну від вихідних, типових виразників стану. Реченнєві конструкції із такими словами в поетичній мові М. Вінграновського трапляються зрідка: *Для надвірного війська, для Павла Свічечки і Тимоша раптова поява невідомої спереду них кінноти захолодила подих (230); Тінь притемнила чоло, насунулася на брови, напливла на щоки і ніс, на вуса, дійшла до губ і на них зупинилася... (298)*. Збільшення кількості залежних позицій засвідчує істотні зрушення в семантиці похідних предикатних одиниць і сигналізує про їхнє наближення до типової дієслівної сполучуваності.

Отже, аналіз значного за обсягом фактичного матеріалу дає змогу кваліфікувати відприкметникову вербалізацію як триступеневий перехід прикметника у сферу дієслова, що реалізується синтаксично, морфологічно та семантично. Відприкметникова вербалізація типово представлена синтаксичним ступенем переходу, який засвідчує істотні зрушення вихідної частини мови в напрямку функціонального зближення з дієсловом і є початковим ступенем переходу у системі частин мови. На відміну від

синтаксичної морфологічна вербалізація прикметника відбувається вибірково, з урахуванням семантичного наповнення синтаксичних транспозитів. Семантичного ступеня переходу у дієслівну сферу зазнає лише незначна частина морфологічних транспозитів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті.– К.: Наук. думка, 1988.– 256 с.
2. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики укр. мови / І. Вихованець, К. Городенська; За ред. І. Вихованця.– К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2004.– 400 с.
3. Вінграновський М.С. Вибрані твори: У 3 т.– Т. 2: Северин Наливайко: Роман / Вступна стаття І.Дзюби.– Тернопіль: Богдан, 2004.– 400 с.
4. Гак В. Г. Транспозиция // Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – М.: Сов. энциклопедия, 1990.– С.519.
5. Теньер Л. Основы структурного синтаксиса.– М.: Прогресс, 1988.– 654 с.

Three stages of adjectivized verbalization

The article tackles and describes in systems three stages of adjectivized verbalization: syntactical, morphological and semantic. The theoretical conceptions are approved and illustrated with the examples taken from the novel by M. Vingranovsky «Severyn Nalyvajko».

Key words: transposition, verbalization, adjectivized syntactical verbalization, adjectivized morphological verbalization, adjectivized semantic verbalization.